

OSKAR 1974
ZA NAJBOLJI INOSTRANI FILM GODINE

MORAVA FILM

POČASNO PRIKAZAN U KANU 1974.
NAJBOLJI FILM FEST-A 1975.
NAJBOLJI FILM GODINE U ITALIJI
I NOSILAC VIŠE MUDJUNARODNIH
NAGRADA

FEDERICO FELLINI AMARCORD

Scenario:

FEDERICO FELLINI,
TONINO GUERRA

(SEĆAM SE)

WARNER - COLUMBIA FILM

TEHNIKOLOR

Био једном један биоској

изложба филмских плаката

Галерија Факултета медицинских наука у Крагујевцу

Филмски плакаш – филм у једној слици

У другом смо веку филма. Плакат је много старији. Настао је, тврди Морис Рикардс, аутор чија је примарна сфера интересовања управо плакат – у Гутенбергово доба. Ипак, та чињеница није била препрека да плакат и филм постану нераскидиво везани.

Ласло Мохољ-Нађ, уметник, сликар, у време када је филм био још увек млад, фасциниран њиме, писао је: „естетски феномен који је уско везан за живот не може да се представи у једној јединственој слици, која стално тежи да заустави форму, већ се развија у секвенцама слика”. Баш то, немогуће – *да животић представи једном сликом*, задатак је филмског плаката. Филм има могућност да говори *секвенцама слика*, за плакат мора да буде одабрана само једна. Та, једна, може да буде синтеза низа филмских или нека која филму не припада, али, увек јесте слика, чак и онда када се на први поглед чини да није тако. Јер, бивајући филмска, она, како је изрекао Мохољ-Нађ – „представља тренутак секвенце” и повезана је, научили смо то гледајући филмове – „са сликом која јој претходи и оном која је следи”.

Пишући о Алфреду Лехнеру, великом уметнику с наших простора чији опус у значајној мери чине филмски плакати, Коста Вељковић, критичар, изрекао је готово универзалну мисао управо о филмском плакату: „Код реализације филмског плаката на проби је ауторова селективна имагинација: да правим избором мотива и њиховом композицијом дочара садржај, карактеристичне драматуршке пунктове у којима кулминира напетост, да визуелизује индикације основног стилског шти-мунга”.

Плакати представљени на изложби *Био једном један биоскоп*, имали су неуобичајену судбину – они, очигледно, нису били залепљени, па затим прелепљени и, на крају, састругани и бачени. Они су пажљиво постављани унутар застакљених паноа, а након приказивања филма који су представљали – скидани и чувани. Бар онолико дуго колико је постојала мисао да имају вредност. Међутим, та мисао је, у једном тренутку – нестала. А сада се, поново, сведочи ова изложба, помала. Цена њеног одсуства била је губитак једног драгоценог дела историје крагујевачке културе. Можемо само да наслутимо шта је изгубљено. Плакат *Багдадски лопов* Алфреда Лехнера један је од малобројних сачуваних.

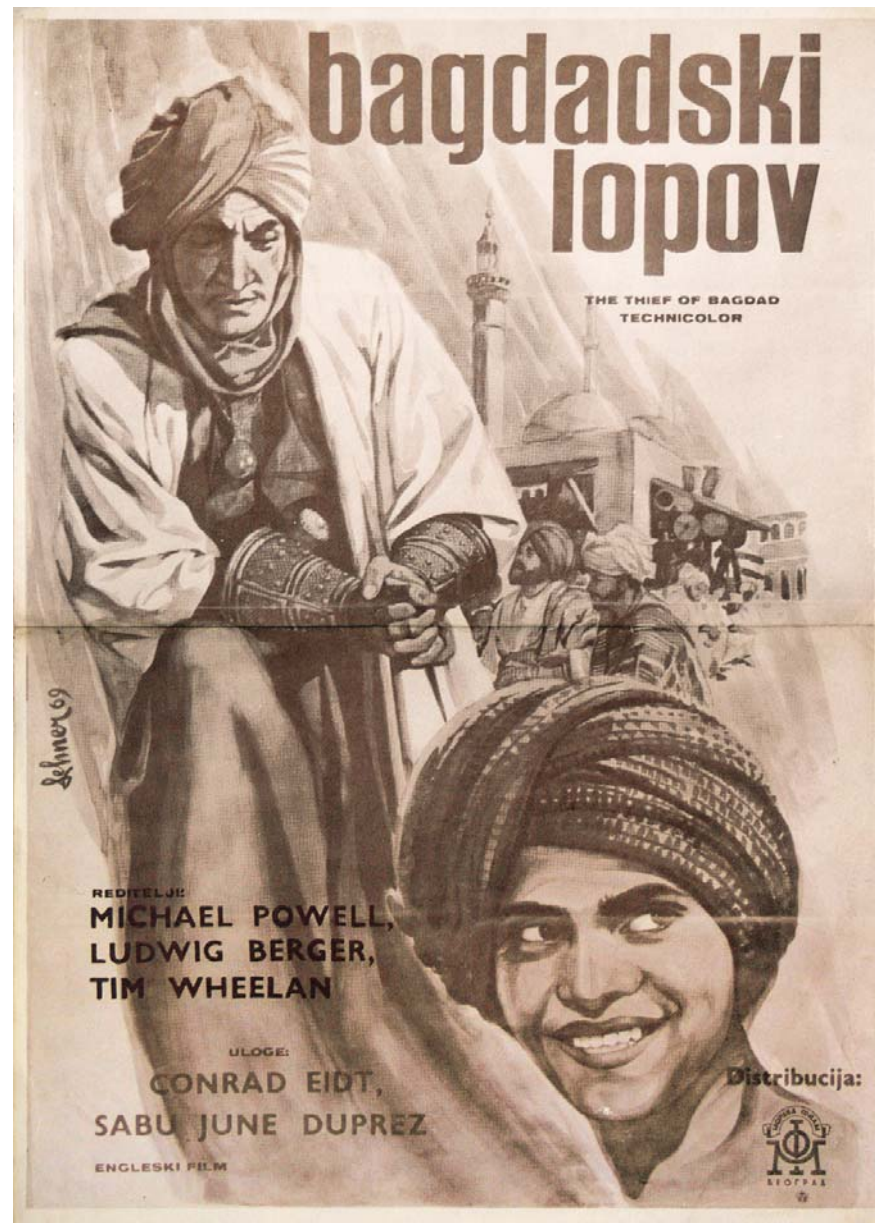
Ирена Кнежевић

Изложба Био једном један биоскоп није само изложба филмског плаката или историјат традиционалног биоскопског предузећа „Шумадија филм”. Она је и сензибилно иштовање кроз наше животице и доказ колико су искрећени са доживљајима везаним за покрећне слике. Са сећањима где смо били када смо гледали неки велики или мали филм, са емоцијама које су ковишлале те маичне приче из биоскопског мрака.

Ова изложба је и јасан показатељ односа једне средине према култури. Од трага који негује након Париза креће у нову епоху чуда званог филм, до трага који у XXI веку, као један од највећих у земљи, у свом систему вредности не смањра да је пошребно да има услове културе звану биоскоп.

Ово није избор филмских плаката из целокупне бојаше историје „Шумадија филма”. Не, ово је избор из онога што је од те масе преживело. Зато што је једне године извесни службеник „Шумадија филма” користио филмских плаката из укупе историје те услове културе предао у њихову рециклажу ради добијања шоалет њихура (!?). Који је фирми касније уредно и испоручен. Ако постоје њихови примери постојања и одговорности за јавно добро у Србији, ово је један од њих.

Упућујемо велику захвалност на сарадњи особљу некадашњег „Шумадија филма”, а посебно Слободану Миловановићу Калетићу чијим је слухом сачувана драгоценост већина приказаних плаката.

Алфред Лехнер, *Багдадски лопов* (*The Thief of Bagdad*)
На насловној страни: Булијано Геленг, *Амаркорд* (*Amarcord*)

Продавачица љубичица (La violetera)

Кум II (The Godfather. Part II)

Амаркорд (Amarcord, 1973)*

Оскар за најбољи филм ван енглеског говорног подручја 1975. године.

Антологијски мемоари Федерика Фелинија са прегршт сцена које гледаоца данас асоцирају на филмску уметност саму, и пословично опијајућом музиком Нина Роте.

Кум II (The Godfather. Part II, 1974)

Добитник шест Оскара 1975. године, међу којима је и онај за најбољи филм.

Други део ненадмашене мрачне мафијашке саге, лектира сваког љубитеља филма са „милион” детаља који су ушли у историју филма и популарну културу.

Било једном у Америци (Once Upon a Time in America, 1984)

Епски крими класик Серђа Леонеа, испоставиће се, његово тестаментарно дело, незаборавне атмосфере и музике Енја Мориконеа, између осталог.

Три боје – црвено (Trois couleurs: Rouge, 1994)

Три номинације за Оскара 1995. године.

Приказан на Мини Фесту у Крагујевцу. Те ревије, као одабир најважнијих филмова са Феста, почињале су још док је сам Фест трајао, имале сјајну су посећеност и представљале су живу везу Крагујевца са језгром филмске уметности тога тренутка.

Продавачица љубичица (La violetera, 1958)

Још један сентиментални класик, са изузетном наклоношћу југословенске публике и Саритом Монтијел у главној улози (право име, иначе, Сара Монтијел, али је у целој СФРЈ била позната под овим надимком као именом).

Багдадски лојов (The Thief of Bagdad, 1940)

Добитник три Оскара 1941. године.

Непролазна филмска пустиловина свих генерација, потекла из *1001 ноћи*.

Исцрељивач (Blade Runner, 1982)

Две номинације за Оскара 1983. године.

Класик SF жанра који је временом све више добијао на тежини и дошао до култног статуса.

Један дан животиња (Un dia de vida, 1950)

Један од емоционалних класика СФРЈ, филм због кога су проливане реке суза, годинама доживљавао бројне репризе у Крагујевцу и целој СФРЈ.

Чудо невиђено, 1984.

Класик југословенске кинематографије и типичан пример филмског рукописа Живка Николића.

Пуш око свећа, 1964.

Распевана играрија Соје Јовановић којом је још једном реafirмисала Нушића на филму, са Миодрагом Петровићем Чкаљом у пуном замаху и сјају.

Златно око (GoldenEye, 1995)

Први филм са Пирсом Броснаном у улози Џејмса Бонда и један од јаснијих весника повратка холивудских филмова у Србију након санкција 90-их. Типичну уводну сцену Бонд филма у *Златном оку* пуна дворана „Шумадија” испратила је смехом и гласним навијањем.

Покајање (Atonement, 2007)

Оскар за најбољу музику 2008. и још шест номинација.

* Године које су наведене уз наслове филмова представљају годину светске премијере.